

NOTAT

28. juni 2018

DANSKERNE VIL GODT BETALE MERE TIL EU – HVIS UDVALTE OMRÅDER PRIORITERES

Kontakt:

Seniorrådgiver

Jan Høst Schmidt

+45 53 76 27 08

jhs@thinkeuropa.dk

Kommunikationschef,

Malte Kjems

+45 23 39 56 57

mkj@thinkeuropa.dk

RESUME Halvdelen af danskerne er villige til at betale fra 100 til mere end 1.000 kroner ekstra om året til EU's budget, hvis EU til gengæld styrker indsatsen på de områder, som de adspurgte finder vigtigst. Det gælder især håndtering af flygtninge og migranter, intern og ekstern sikkerhed, miljø og grøn omstilling samt bekæmpelse af skattely. Det viser en ny repræsentativ meningsmåling foretaget af YouGov for Tænk tanken EUROPA.

I dag betaler hver dansker omkring 1.000 kroner om året til EU-budgettet. Med Storbritanniens farvel til EU er der lagt op til meget hårde forhandlinger om størrelsen af og prioriteringen i EU's fremtidige budget. Regeringen har sammen med en række mindre lande som Holland og Sverige lagt op til, at et mindre EU må føre til et mindre budget. Det er en position, som bakkes op af et flertal i Folketinget.

Danskernes ønsker til, hvad EU skal prioritere, flugter i høj grad med holdningerne på tværs af EU, og Kommissionens forslag til EU-budgettet er et klart skridt i dansk retning. EU's budget afspejler i højere grad befolkningernes – herunder den danske – ønsker. Det er en vigtig pointe, som dog risikerer at drukne i det slagsmål, som kan udvikle sig, hvis danske politikere alene fokuserer på, at udgifterne ikke må vokse.

HOVEDKONKLUSIONER:

- Danskerne kan i stort omfang acceptere et større EU-budget, hvis pengene bruges på de områder, som de adspurgte ønsker EU skal prioritere.
- Ifølge danskerne er de vigtigste områder håndtering af flygtninge og migranter, sikkerhed og kriminalitetsbekæmpelse, bekæmpelse af skattely, klima og miljø samt eksterne grænser.
- Et stort flertal af vælgerne siger, at Danmark bedst løser udfordringer som indvandring og terror ved at handle sammen med resten af EU.
- De yngre grupper er mere tilbøjelige til at prioritere miljø og grøn omstilling, mens de ældre vælgere lægger vægt på sikkerhed.
- Næsten to tredjedele af danskerne er klar til at bidrage "lidt" mere til EU's budget, hvis EU styrker indsatsen på bestemte områder. 15 pct. afviser helt at bidrage mere, mens 21 pct. er i tvivl.
- I dag betaler hver dansker omkring 1.000 kroner til EU om året. Blandt de respondenter, som angiver, at de er villige til at betale "lidt" mere, er 78 pct. villige til at betale fra 100 kroner til over 1.000 kroner mere til EU's budget.
- Mere end én fjerdedel af alle adspurgte er villige til at betale fra 500 kroner til over 1.000 kroner mere om året til budgettet.
- De suverænt tungeste poster i budgettet – landbrugs- og strukturfondsstøtte – prioriteres relativt lavt af danskerne.
- I det udspil til budget, som Kommissionen har fremlagt, lægges op til en klar opprioritering af de områder, som mange danskere vægter højest.
- Forslaget vil i sin nuværende form betyde et dansk merbidrag på godt 300 kroner per indbygger om året.

Statsminister Lars Løkke Rasmussen ønsker sammen med EU-ledere fra bl.a. Holland og Sverige, at Brexit skal føre til et mindre EU-budget. Kommissionens forslag til ny budgetramme for 2021-2027 er uændret i faste priser i forhold til nu og svarer til én euro per indbygger per dag, men indebærer en stigning fra 1,03 pct. til 1,11 pct. af EU27-landenes bruttonationalindkomst (BNI).¹ Med nogenlunde uændret finansieringsstruktur vil det ifølge Tænketanken EUROPA's beregninger betyde en stigning i det danske nettobidrag på op til to milliarder kroner, svarende til et dansk bidrag på knap 0,7 pct. af de fremtidige danske offentlige udgifter mod nu knap 0,5 pct. af de offentlige udgifter i dag.²

Stigningen skyldes dels Storbritanniens farvel til EU, dels et ønske om at styrke eksternt og intern sikkerhed i EU. Foruden sikkerhed styrkes klima- og miljøindsatsen samt forskning og uddannelse. Landbrugs- og strukturstøtte skal udgøre en mindre del, men dog stadig godt 50 pct. af EU's samlede udgifter. Der er tale om en klar ændring i prioriteringen af EU's budget, som flugter bedre med befolkningernes og den danske regerings egne ønsker.³

Frankrig og Tyskland er villige til at acceptere et større budget sammen med en række lande fra Øst- og Sydeuropa. Et realistisk bud er, at de totale udgifter lander mellem 1,05 og 1,1 pct. af EU27 BNI, bl.a. fordi budgettet historisk har ligget på omkring 1,1 pct. af BNI, og fordi de rige lande med et relativt beskedent bidrag på 0,2-0,4 pct. af deres BNI kan bidrage til højere velstand i Øst- og Sydeuropa og dermed til mere velstand i deres egne lande og til lavere social dumping.⁴

Den danske regering har et bredt flertal i Folketinget bag sit krav om ikke at betale mere til EU, end Danmark gør i dag. Men hvor står den danske befolkning i dette spørgsmål?

Fokusér på flygtninge, sikkerhed, miljø og skattely

Analyseinstituttet YouGov har for Tænketanken EUROPA gennemført en repræsentativ måling blandt 1.003 respondenter, hvor også danskernes ønsker til EU's

¹ Ministers begin battle, Politico Budget Briefing, 14.05.2018; Brussels budget blockbuster falls flat, Financial Times, 3.maj 2018; A Modern Budget for a Union that Protects, Empowers and Defends. The Multiannual Financial Framework for 2021-2027, Europa-Kommissionen, COM(2018) 321, 2.maj 2018

² Ny retning, men moderate ændringer i EU's budget, notat, Tænketanken EUROPA, maj 2018, <http://thinkeuropa.dk/oekonomi/ny-retning-men-moderate-aendringer-i-eus-budget>.

³ Vælgerne har fået nye ønsker til hvad EU skal, Tænketanken EUROPA, marts 2018, <http://thinkeuropa.dk/vaerdier/vaelgerne-har-faaet-nye-oensker-til-hvad-eu-skal>; Ministers begin battle, Politico Budget Briefing, 14.05.2018.

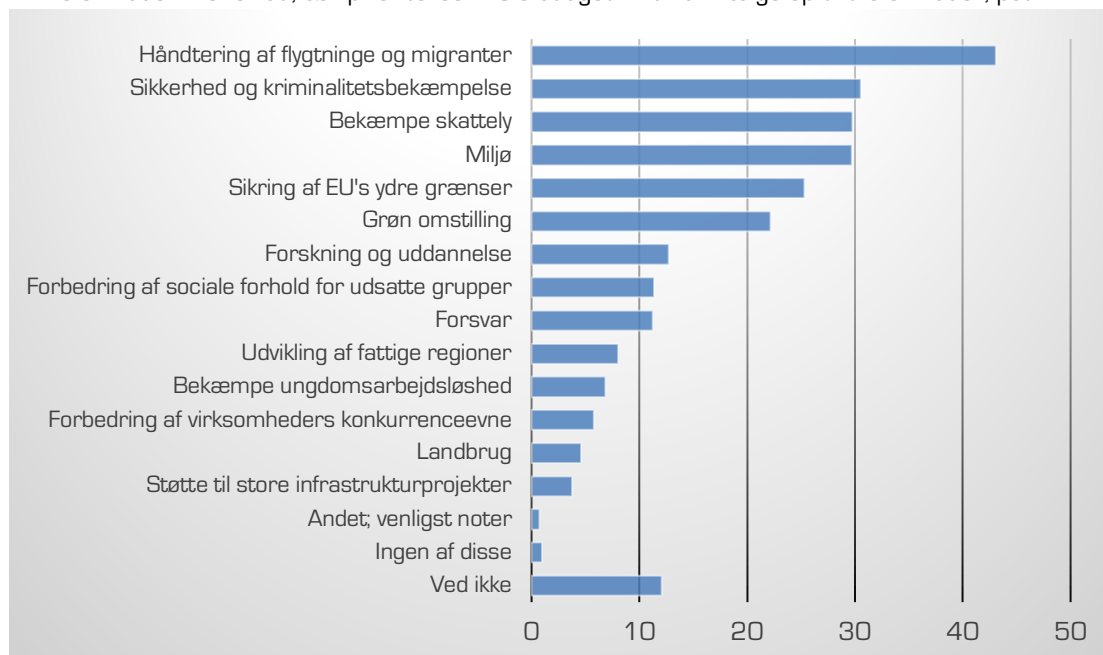
⁴ Ny retning, men moderate ændringer i EU's budget, notat, Tænketanken EUROPA, maj 2018.

budget og deres villighed til at betale for at få deres ønsker opfyldt er undersøgt.

43 pct. af danskerne peger på, at håndtering af flygtninge og migranter er en af de vigtigste opgaver at prioritere i EU's budget, hvilket gør det til den vigtigste prioritet. Herefter følger sikkerhed og kriminalitetsbekæmpelse, bekæmpelse af skattely og miljø. Sikring af EU's ydre grænser ligger nummer fem, men er relateret til håndteringen af flygtninge. Grøn omstilling kommer ind på en sjetteplads, men er også relateret til miljø. Samlet set tegnes et billede af, at danskerne især ønsker, at EU prioriterer immigration og sikring af ydre grænser, men også den grønne dagsorden med klima og miljø er vigtig. *Se figur 1.*

Figur 1. Danskerne prioriterer især immigration og sikkerhed

Hvilke områder mener du, bør prioriteres i EU's budget? Du kan vælge op til tre områder, pct.

Note: Base: 1.003. **Kilde:** YouGov for Tænketanken EUROPA, maj 2018.

Danskernes ønsker til, hvad EU skal prioritere, flugter med borgernes ønsker i mange andre EU-lande, hvad angår ydre grænser, flygtninge, migration og sikkerhed, som scorer højt på tværs af alle EU's 28 medlemslande. Forhold som miljø, grøn omstilling og bekæmpelse af skattely scorer højere i Danmark end i de fleste andre EU-lande.⁵ Først længere nede af listen over prioriteter hos danskerne, er områder som forskning og uddannelse, forbedring af sociale forhold og forsvar. De suverænt tungeste poster i EU's budget – landbrugs- og strukturfondsstøtte – prioriteres relativt lavt af danskerne (måske som følge af, at disse områder allerede optager en stor del af budgettet).

⁵ Vælgerne har fået nye ønsker til hvad EU skal, Tænketanken EUROPA, marts 2018.

Håndtering af flygtninge og migranter har især høj prioritet hos den ældre del af befolkningen og relativt mindre vægt hos de yngre danskere. 54 pct. af respondenterne over 60 år peger på dette område som en budgetprioritet mod blot 32 pct. af de 18-29-årige (hvor den dog stadig vægtest højest på listen). Mht. sikring af ydre grænser er der næsten 30 procentpoints forskel på den ældste og den yngste gruppe. Sikkerhed og kriminalitetsbekæmpelse slår også tungest igennem i de ældre aldersgrupper, hvorimod grøn omstilling især vægtes af unge og midaldrende. Det er værd at bemærke, at markant flere unge er i tvivl om, hvad de skal mene. En fjerdedel af den yngste gruppe er i tvivl, hvilket måske afspejler en mindre interesse eller større usikkerhed over for, hvad EU egentligt skal beskæftige sig med. Kigger man på vælgerne i hhv. rød og blå blok, så vægtes miljø og grøn omstilling relativt højere hos røde vælgere, mens blå vælgere ligger højere end de røde på sikkerhed og kriminalitetsbekæmpelse samt ydre grænser.

Målingen viser ganske god overensstemmelse mellem partiernes mærkesager og den vægt, deres vælgere mener, at områderne skal have i EU's budget. Dansk Folkepartis vælgere giver signifikant højere prioritet til håndtering af flygtninge og migranter med signifikant mindre prioritet til miljø og grøn omstilling. For Enhedslistens og Alternativets vælgere er det omvendt. Enhedslistens vælgere prioriterer også forsvaret signifikant lavere end gennemsnittet af danskerne. Socialdemokraterne prioriterer bekæmpelse af skattely signifikant højere end gennemsnittet af danskerne, og Venstres vælgere lægger betydeligt mindre vægt på dette område, men prioriterer til gengæld landbrug klart højere end gennemsnittet af befolkningen.

Et stort flertal af danskerne mener, at Danmark ikke kan løse udfordringer som sikkerhed, immigration og ydre grænser alene. I YouGovs nye måling for Tænketanken EUROPA svarer 62 pct. således, at Danmark bedst løser udfordringer som "indvandring" og "terror" "ved at handle sammen med resten af EU." Kun 23 pct. mener, at Danmark bedst løser problemerne "ved at handle selv".

Mange danskerne er villige til at betale

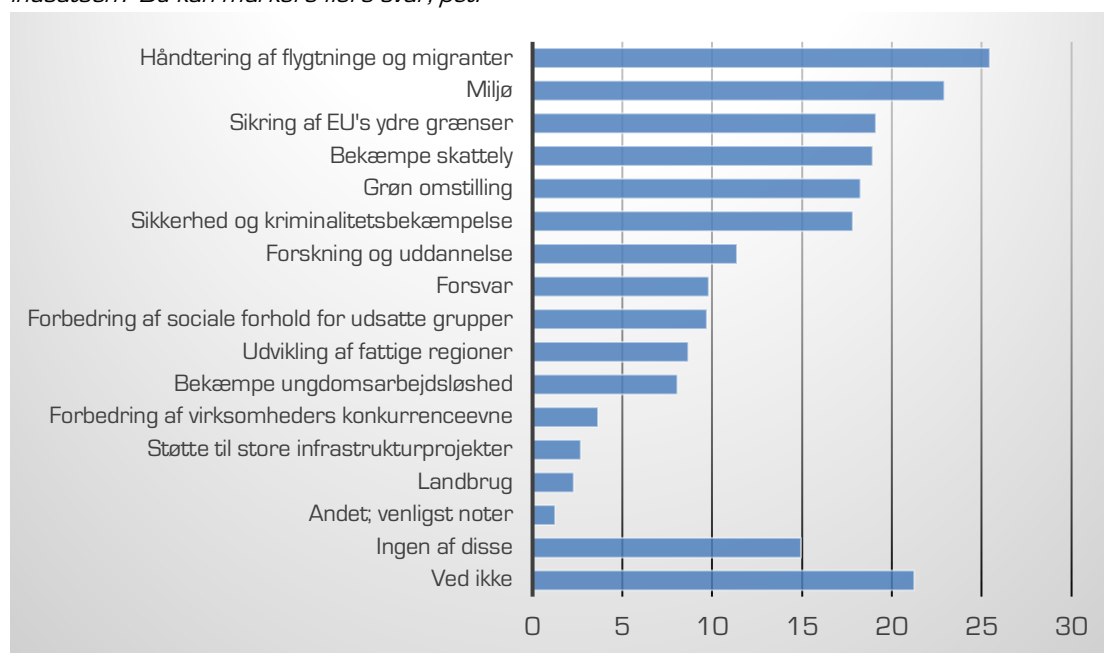
Med Storbritanniens farvel til EU efterlades et finansieringsbehov på omkring 10-12 mia. euro om året. I forvejen er der mange stærke interesser knyttet til eksisterende udgiftsområder. Landbrugs- og strukturfondsstøtte har i mere end 30 år fyldt 60 til 75 pct. af budgettet. Det må derfor forventes, at der bliver hård kamp om prioriteringen mellem områder og om størrelsen af budgettet. I en sådan politisk kamp kan det ikke udelukkes, at nye prioriteter kræver øgede bidrag, især fra rige lande som Danmark.⁶

⁶ Ny retning, men moderate ændringer i EU's budget, notat, Tænketanken EUROPA, maj 2018.

YouGov har for Tænketanken EUROPA også spurgt til, om danskerne er villige til at bakke op om deres prioriteter i form af øgede bidrag til EU – og hvor meget de i så fald vil bidrage med. Af de 1.003 respondenter erklærer 64 pct. sig i første omgang villige til at betale "lidt" mere til EU's budget for at få styrket indsatsen på ét eller flere områder. Kun 15 pct. af danskerne svarer, at de ikke er villige til at betale mere til nogen områder. 21 pct. ved ikke. Villigheden til at betale mere til de enkelte områder gælder stort set de generelt angivne prioriteter til EU's budget med håndtering af flygtninge og migranter og miljø som første prioriteter og sikring af EU's ydre grænser, bekæmpelse af skattely, grøn omstilling og sikkerhed og kriminalitetsbekæmpelse som anden prioriteter. *Se figur 2.*

Figur 2. Danskerne er villige til at betale mere for et EU med deres prioriteter

Er der områder, hvor du er villig til, at Danmark betaler lidt mere til EU's budget for, at EU styrker indsatsen? Du kan markere flere svar, pct.

Note: Base: 1.003. **Kilde:** YouGov for Tænketanken EUROPA, maj 2018.

En nærmere gennemgang af svarene viser, at der aldersmæssigt er stort set samme forskel som for angivelse af prioriteter til EU's budget generelt, således at de yngre danskere prioriterer miljø og grøn omstilling relativt højere og ekstern og intern sikkerhed relativt lavere end gennemsnittet, hvorimod de ældre generationer lægger større vægt på ekstern og intern sikkerhed og kriminalitetsbekæmpelse.

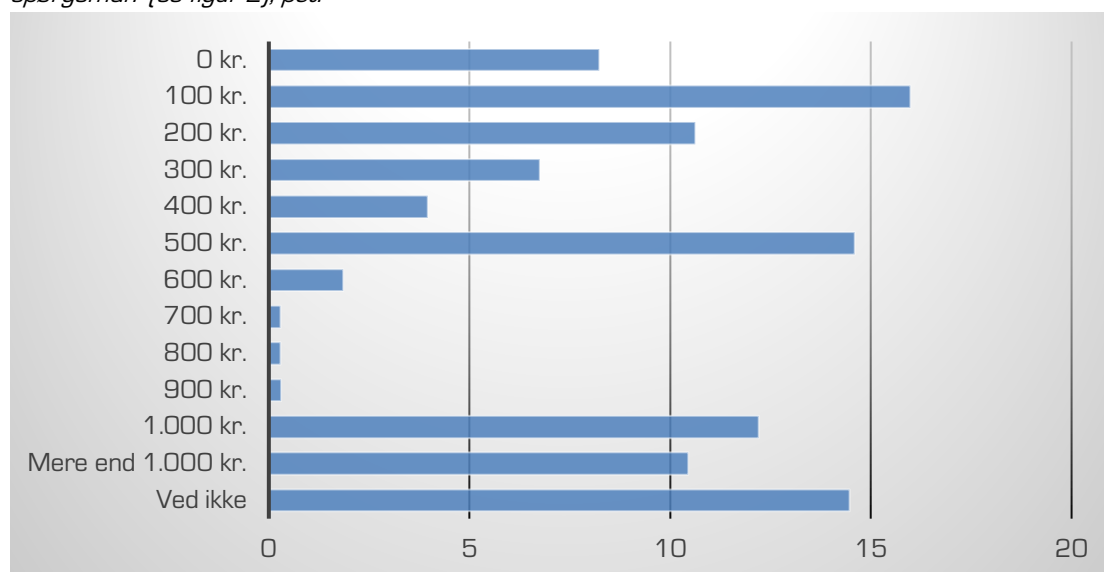
I målingen spørges der videre til, om man er villig til at bakke sine ønsker til EU op med flere penge – og i givet fald hvor meget? Altså hvor betalingsvillige er danskerne, hvis pengene går til at styrke de områder, som de finder vigtigst for EU at

prioritere? I 2016 betalte hver dansker rundt regnet godt 1.000 kroner til EU's budget,⁷ så det er udgangspunktet for spørgsmålet.

Af de 640 respondenter (64 pct.), som er villige til at betale "lidt" mere til EU's budget, svarer 8 pct., at de vil give 0 kr. og 14 pct. ved ikke. Det betyder, at halvdel (49,8 pct.) af de 1.003 adspurgte personer tilkendegiver, at de er villige til at betale et sted mellem 100 og 1.000 kroner mere til EU's budget. Heraf svarer nogle, at de er villige til at betale mere end 1.000 kroner – altså over dobbelt så meget som nu. Over 30 pct. af det samlede antal adspurgte erklærer sig villige til at betale fra 300 kroner til over dobbelt så meget som i dag. Andelen af de samlede adspurgte, som ikke ønsker at betale mere til EU's budget, udgør 20 pct., mens andelen for "ved ikke" er på 30 pct. af alle deltagere i meningsmålingen.

Figur 3. Mange danskere vil godt betale mere

Hvis hver dansker i dag betaler 1.000 kr. om året til EU's budget, hvor meget mere ville du så være villig til at betale til EU's budget fremover for at styrke de områder, du markerede i foregående spørgsmål? (se figur 2), pct.

Note: Base: 640 (som har markeret ét eller flere svar på spørgsmålet: "Er der områder, hvor du er villig til, at Danmark betaler lidt mere til EU's budget for, at EU styrker indsatsen?"). **Kilde:** YouGov for Tænk tanken EUROPA, maj 2018.

Kommissionens forslag til et nyt flerårsbudget for EU vil med uændret finansieringsstruktur føre til et bidrag for hver dansker på knap 1.400 kroner – knap 400 kroner mere end i 2016.⁸ Det må antages, at Kommissionen ikke fuldt kan komme igennem med sit forslag, men at der alligevel vil være et klart flertal af lande (Frankrig og Tyskland har allerede tilkendegivet støtte), som vil være villige til at

⁷ Brexit kan sætte gang i reform af EU's budget, notat, Tænk tanken EUROPA, december 2017, <http://thinkeuropa.dk/oekonomi/brexit-kan-saette-gang-i-reform-af-eus-budget>.

⁸ Ny retning, men moderate ændringer i EU's budget, notat, Tænk tanken EUROPA, maj 2018.

betale mere til EU, således at det årlige budget lander på mellem 1,05 og 1,1 pct. af EU27's BNI. Det vil betyde et dansk merbidrag på mellem 100-300 kroner per indbygger. Det ligger ikke urimeligt langt fra, hvad næsten halvdelen af danskerne finder acceptabelt, hvis EU styrker indsatsen på udvalgte områder.

Kommissionen har med sit forslag lagt grunden til en klar ændring af budgettets prioritering. De mest markante ændringer i Kommissionens forslag er stigningen i udgifter til at tackle immigration, eksterne grænser, forsvar og intern sikkerhed, som skal løftes til at udgøre 4,8 pct. af budgettet mod nuværende 1,6 pct. Der er tale om en tredobling af området størrelse i budgettet. Den direkte landbrugsstøtte og udgifterne til struktur- og socialfonde falder fra en andel på knap 61 pct. af de totale udgifter i dag til en andel på 52 pct. af den nye ramme. Udgifter til landbrugs- og strukturfondsstøtte falder med henholdsvis 19 og 11,5 pct. realt ift. den nuværende budgetramme, hvilket understreger omprioriteringen. Retnings-skiftet i Kommissionens forslag synes således klart, men moderat. Kommissionens forslag kan ikke siges at afspejle danskernes prioriteter fuldt ud i sin nuværende form. Men målingen viser, at danskerne i meget høj grad lægger vægt på EU-budgettets prioritering, når de tager stilling til, hvor meget mere de vil betale til EU.